

85 qər.

Miçələt ju 30 qər.

L. LAZAREV

Ə L I F B A

DAQI JƏHUDI MƏKTƏBLƏRI YCYN

ASSÇ X. M. Q. QOLLEQIJASƏ

TƏRƏFİNDƏN TƏSDİQ EDİLMİŞDİR

Redaqtor: A. AÇARUNOV

Rəssam: Ə. HAÇB-ZADƏ

Texredaqtor: M. ZEJNAL-ZADƏ

Л. ЛАЗАРЕВ

Букварь

НА ТАТСКОМ ЯЗЫКЕ ДЛЯ
ШКОЛ ГОРСКИХ ЕВРЕЕВ

УТВЕРЖДЕН КОЛЛЕГИЕЙ НКП АССР

Редактор: А. АГАРУНОВ

Художник: Э. ГАДЖИ-ЗАДЕ

Техредактор: М. ЗЕЙНАЛ-ЗАДЕ

Baş Mətbuat Mədirliyi Muvəkkilliyi № 5375. Sifariş № 1466. Tiraz 3000 İstehsalatı verilmiş 26/X — 33. Çapa verilmiş 25/XII — 33. Çap listi 5. Kağız formatı 62X94. Azərbaycan mətbəəsi 26-ıncı aduna „Kitab Sarajı“, Bakı, Əli Bəyramov küçəsi.

В ФОНДА РЕДКОЙ И СТАРОЙ
КНИГИ

L. LAZAREV

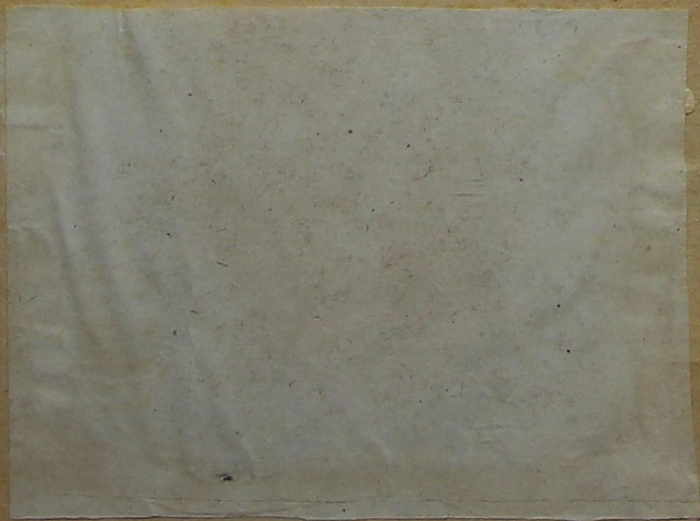
Ə L Ə F B İ

AZƏRNƏŞR

SEKTOR XUNDƏI PEDAGOGI

BAKU — 1934 s.

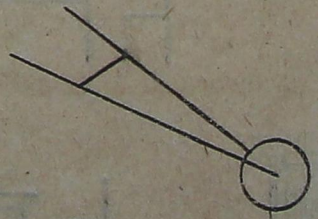

Тат 42
117

ИЗ ФОНДА РЕДКОЙ И СТАРОЙ
КНИГИ

Библ

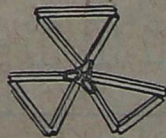
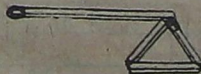
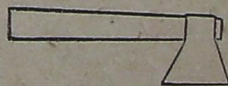
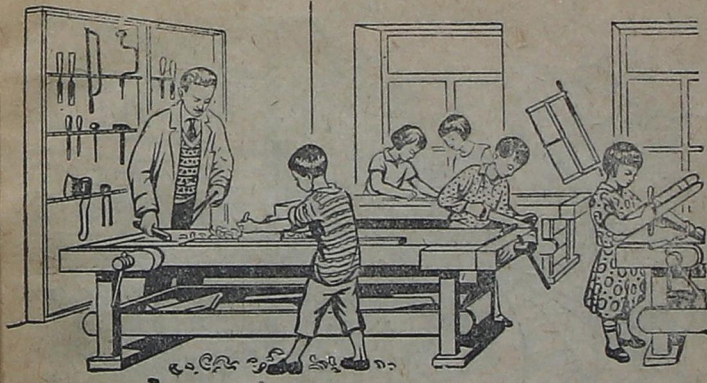
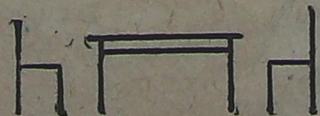
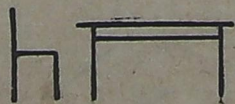
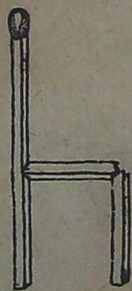
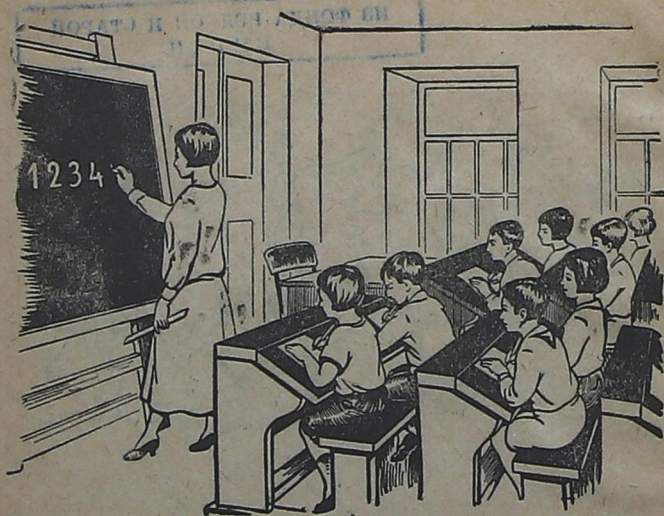
X
1301

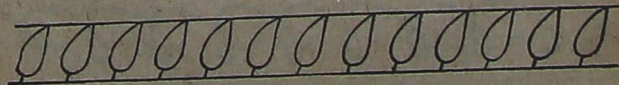
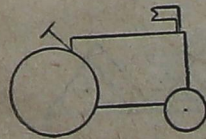
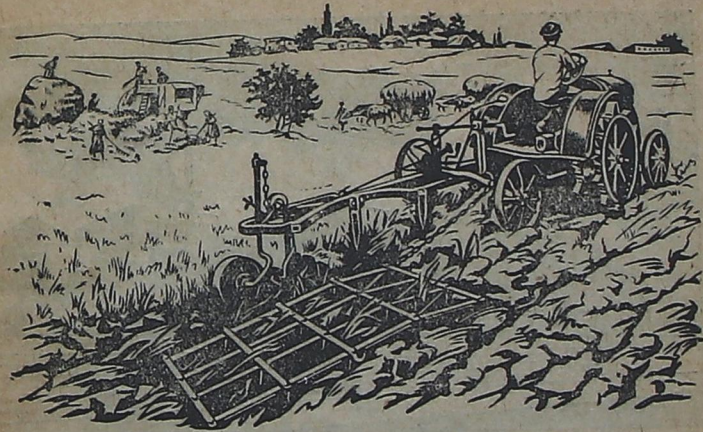
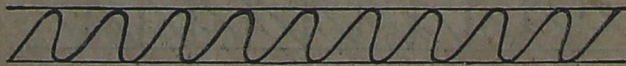
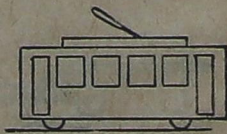
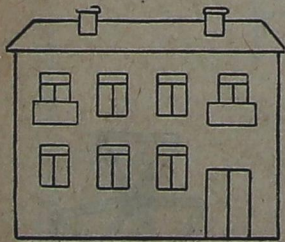
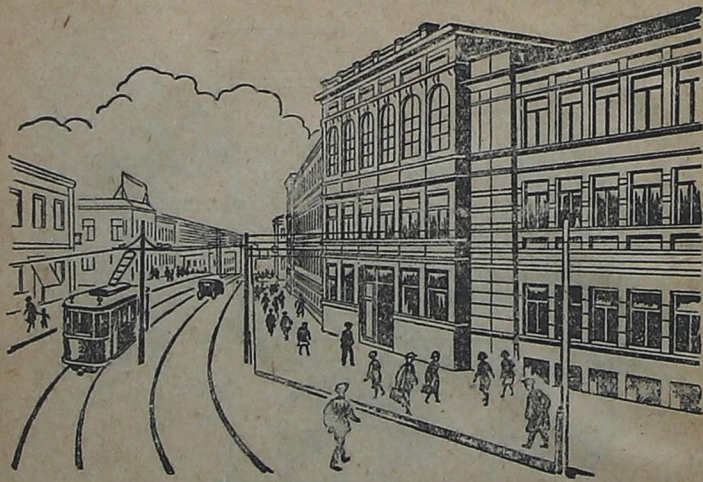
Институт библиологии
 Академии Наук СССР
 Библиотека

Институт
 Библиологии

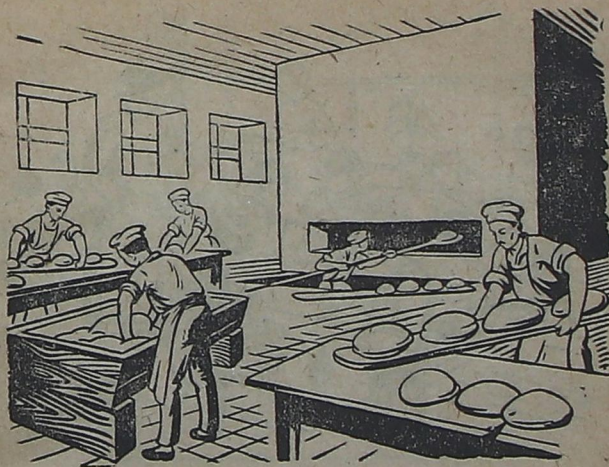
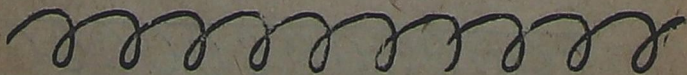
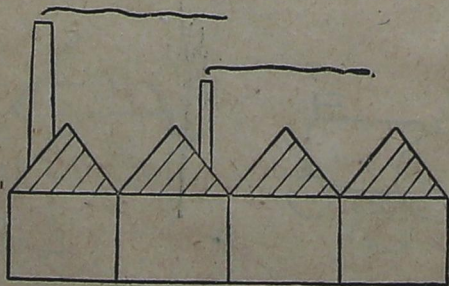
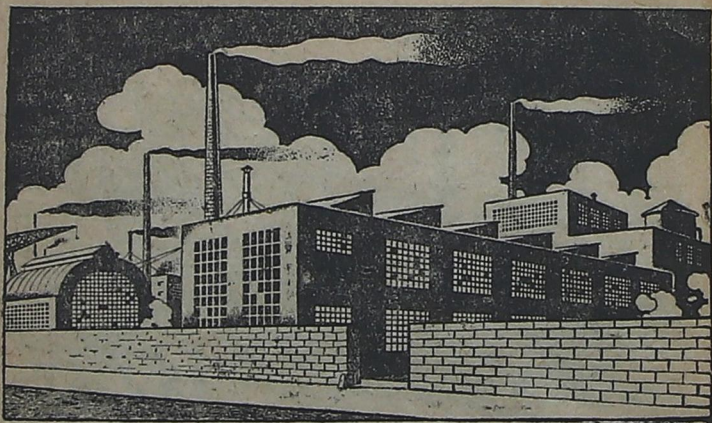

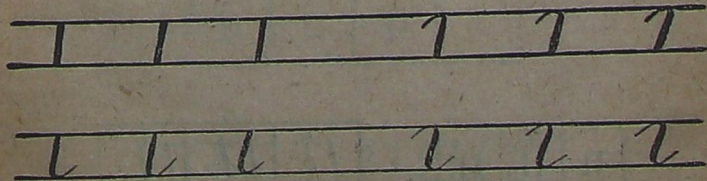

nun

nun

nun

n	u	n
---	---	---

<i>n</i>	<i>u</i>	<i>n</i>
----------	----------	----------

I nuni

uni nun

nun uni

ini nun

u			
n	u	n	i
u	n	i	
n	u	n	
i	n	i	
n	u	n	

u nuni

nun uni

uni nun

nun ini

ini nun

u nuni

nuni u

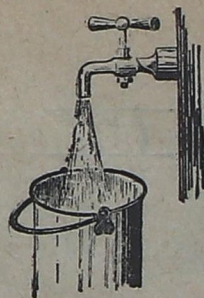
u

n

i

nun uni

nun ini

ov

ov uni uni ov

ov ini

ini ov

u ovi

o	v	
o	v	i

ov

ov

o

v

nun ov

u nuni

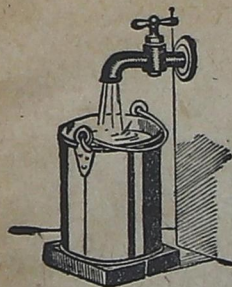
u ovi

uni nun

ini ov

u ov

u nuni

ə

ov

ov

ə

nun nə ov

ov nə nun

ə

ə

nun

nə

ov

n	u	n
n	ə	
o	v	

u ovi

u nuni

nun nə ov

ov nə nun

uni nun nə ov

nun nə ov uni

ini nun nə ov

nun nə ov ini

u ov ini

u nun ini

nun nə ov

ov nə nun

tov

tov

uni tov

tov uni

ini tov

tov ini

u tovi

t

t

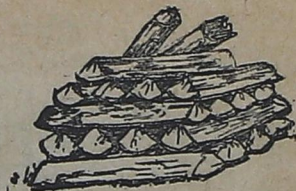
t	o	v
u		

u	n	i
---	---	---

t	o	v	i
t	o	v	

ə tov

nun

ov

tov

u nuni

i nuni

u ovi

i ovi

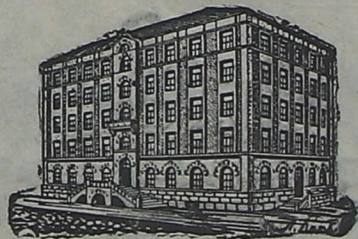
u tovi

i tovi

nun ov nə tov

u tovi

i tovi

xunə

xu—nə

xu-

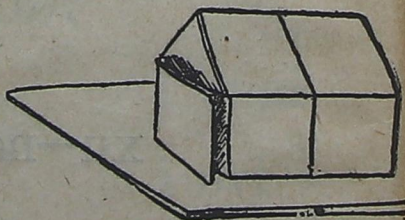
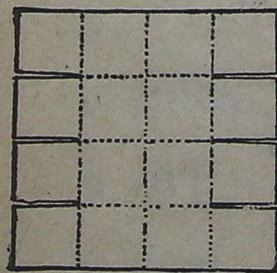
nə

x	u	n	ə
---	---	---	---

I xunə. 1301 U xunə.

НАУЧНАЯ БИБЛИОТЕКА
 Ленинградского университета
 Академии наук СССР

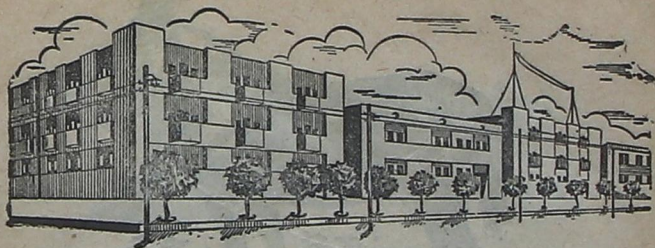
xunə

x

x

xunə

x u n ə

Xunə

Uni xunə. Ini xunə.

Ə xunə tov.

Tov ə xunə.

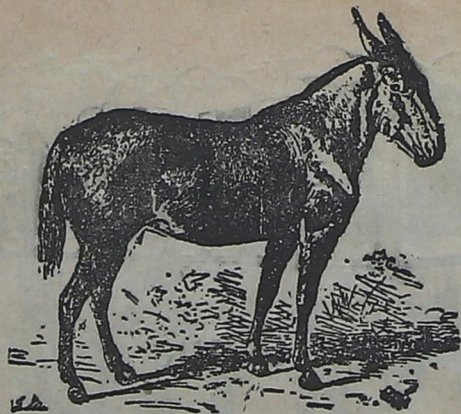
x

x

xunə

ə xunə tov

Xər.

Uni xər.   Xər uni.

Ini xər.   Xər ini.

U xər ini.

Ə xər—xu ov.

U xəri.   I xəri.

r   ɾ

xər

I tovi.

I xəri.

U nuni. I ovi.

Tov ə xunə.

Xər ə xori.

Ə xər—xu ov.

Ov nə xər.

Xər nə ov.

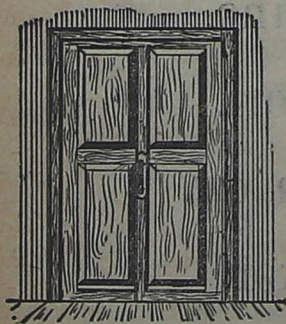
U xəri

Xər nə ov

dor

dər

Don ə dor.
Ə dər Don.
Dinor ə dor.

U dəri.

dor   dər

d

d

Dor

Ənor

Uni dor.

Uni ənor.

Don ə dor.

Dinor ə dor.

Dor duri. Dor tuti-ni.

Don nə Dinor ə dor.

d	o	r
d	ə	r

mor

I dor mor

sər

U səri.
Uni sər.
Uni vini.

səvər.

d	ə	s	
d	ə	s	i

s

Ə sər səvər.

Tut ə səvər.

dəs.

U dəsi

s	ə	r	
s	ə	r	i

sər

səvər

Səvi

səs

Don ə sər dor.

Ə dəs Dinor tut.

Dor tuti uni.

Dor tuti duri.

Səsun ə sər dor vəri.

Səsun səs nə soxd.

Ə dəs Səsun dəri səvər.

Səsun nə səvər

șișə

șișə

Ə șișə dəri șir.

Șir dəri ə șișə. Uni șișə.

șəi

Ini șəi. Șəi ini.

I șəi ən Doni.

§ *ș*

și

șunə

Șunə ə sər.

Șunə ən sər.

Ə dəs Dinor șunə.

Dinor do șunərə ə Don.

Dinor şușd sərə.

Don şușd dəsə.

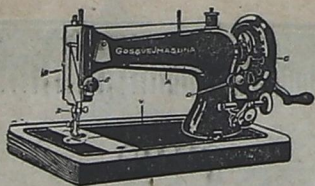
Səvi şușd

dən-du-rə.

șunə

Moşin

Moşin uni.

Moşin ən Mişi.

Moşin tov-tov dorə.

Moşin ən Şimi.

M m *M m*

m	o	ş	i	n
m	o	ş	ə	
M	i	ş	i	

moşə

moşin

Don ə kor.

Don kor soxdə.

Kor

K k

Kor-də

K k

Kordə ən kini—

Kordə ən Şimini,

U kordə ən mə ni.

Di urə ə mə.

k	o	r		
k	o	r	d	ə

Kor

Kor imu.

Mə ə kor. U ə kor.
 Imu ə kor. Kor ən imu.
 Kor əri-mu. Ərimu kor.
 Imu ə kor—tuk-tuk-tuk.
 Dinor kor soxd—
 tuk-tuk-tuk.
 Mə kor sox-dum
 tuk-tuk-tuk.

Imu ə kor

ataş.

dana.

Dana ə nəxir. Ə ki dana ataş.
 Dana omo. Dana—m-m-ə-ə-ə!
 Dana di ata-şa. U tərşi.

a	t	a	ş	
a	t	a	ş	ə

a a

ataş   dana

Şar.

U şar ən Dinori.
Dinor soxd şori
Şar, şar, şar
Şar ən mə.

muşar.

		ş	a	r
m	u	ş	a	r

şar. nş muşar

Livi

Livi 8 sala kuki.

Donil 6 sala kuki.

Livi omo ə şkolə.

Donil mund ə xunə.

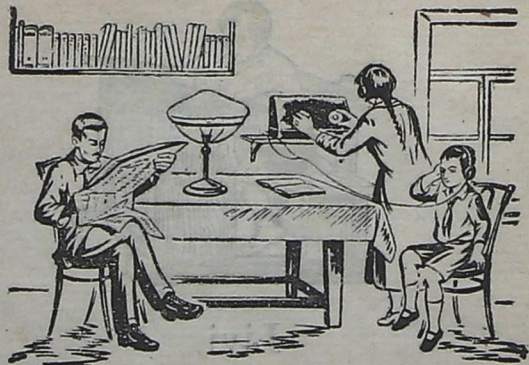
D	o	n		
D	o	n	i	l

L l

L l

Livi omo ə şkolə

Bəbə nə Boris.

Boris
nə
bəbə.

B b *B b*

Bəbə bu ə kor.
Boris bu ə şkolə.
Bəbə omo ə xunə.
Boris omo ə xunə.
Boris nə bəbə ə xunə.

Jasli.

Jov ə jasli.

Bəbə ə kor.

Dədəj ə kor.

Jov ə jasli.

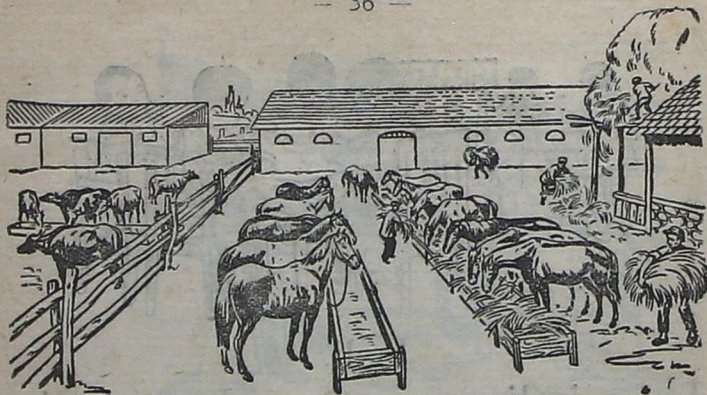
J j

Bəbə ə kor.
Jov ə jasli

Həsib.

Hərəbə.

H h

h h

Həsib ə həbə.

Ə həbə həsib.

həsib ə
həsib

Mihid.

Omo oktjabr—mihid imu.
Kələ şori—sox-dim imu.

hələm

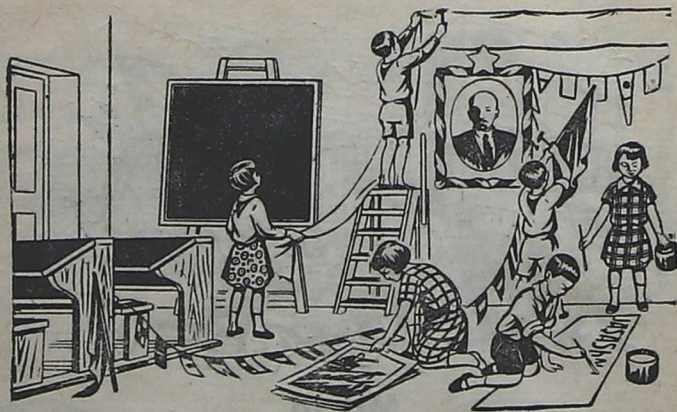

ba-ra-ban

Mihid Oktjabr

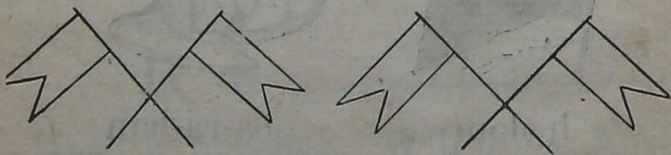
m imuni
wra, wra!

Əri mihiid Oktjabr.

Lijo ədəj hə-ləm-ho soxdə. Donis
 ədəj hə-ləm-ho soxdə. Boris nə Sibo
 ədət du-lu-lu soxdə.

Mihid Oktjabr

kolx mihiidi.

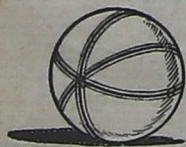

Za-vod.

Zavod səs soxd—du-du-du... Bi-
 jojt-bijojt biri vəxd kor. Əri kolxoz
 zu-zu-zu soxim trak-tor. Zavod ən
 imu. Kol-xoz ən imu. Zu-zu bijojt.

z z zavod

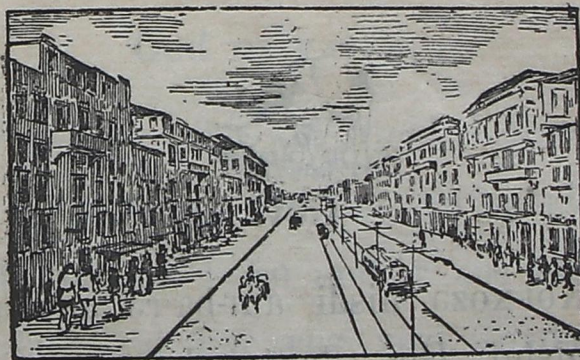
Tup.

Imu birim ə şkolə. Ə
şkolə imu xun-dim nubo.
Nubo varasd. Imu vo-zi-
rim tupə-tup.

Nubo varasd.

*Imu vozirim
tupə-tup.*

P p P p

Şə-hər.

I şəhəri. Ə şəhər ədomi-ho am-
bar birə. Ə şəhər hisdi am-ba-rə za-
vod-ho. Ə u zavodho kor-sox-ho am-
bari. Ə şəhər hisdi ambarə şko-
lə-ho.

*I şəhər hisdi
zavodho, şkolşo.*

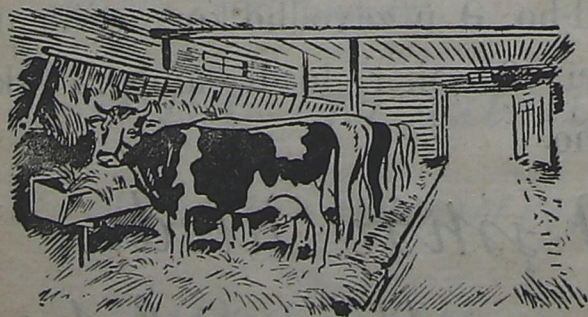
H h

Gov.

Kol-xozə hisdi am-ba-rə gov nə gomişho. Gov dorəni kolxozə am-barə şir, guşd, kərə. Kolxoz do-rə-ni şəhərə şir, pəni, guşd nə kərə əri kor-sox-ho.

Gov nə gomiş q

God nə gusələ.

Bəbəj God bu kol-xoz-ci. Kolxozə bu ambarə govho nə gu-sə-lə-ho. Godə əz gusə-lə-ho ambar xoş omorən-bu. God hər ruz vozi soxdən-bu ə işu-rə-voz. Gusə-lə-ho-rəş əz God xoş omorən-bu. God dorən-bu işurə xubə taza sovxəho.

Gusələ xurdsni
sovxə

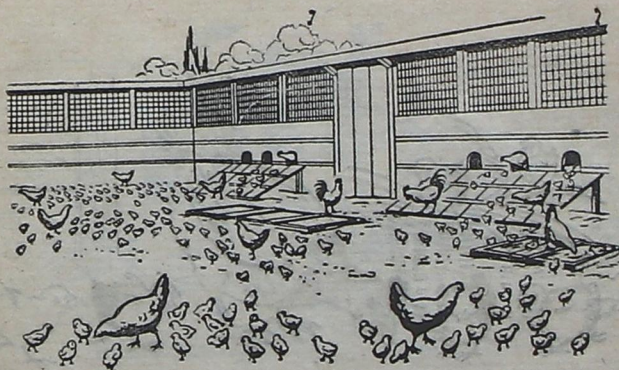

Coj.

Imu ədəjm xurdə coj. Coj dəri ə
 coj-don. Imu xurdə-nim cojə əz pə-
 jə-lə. Imu xurdə-nim cojə ə şəkə-
 rə-voz.

С с

Coj dəri ə cojdon

Vəcə.

Kolxoze hisdi amba-rə kərgəho nə
 vəcəho. Kolxoz vədə-şən-də-ni vəcə-
 ho-rə ə moşinə-voz. Əz vəcə birəni
 kələ kərg.

Cib-cib-cib.

Dədəj Tomorə bu kərg. U dəno ə
zir kərg xojəho. Vədiro-morut vəcə-
ho. Tomor do işurə don.

Cib-cib-cib racə vəcə-lə-ho.

Cib-cib-cib racə bəhə-lə-ho.

Bijojt—bijojt xurit don-lə-ho.

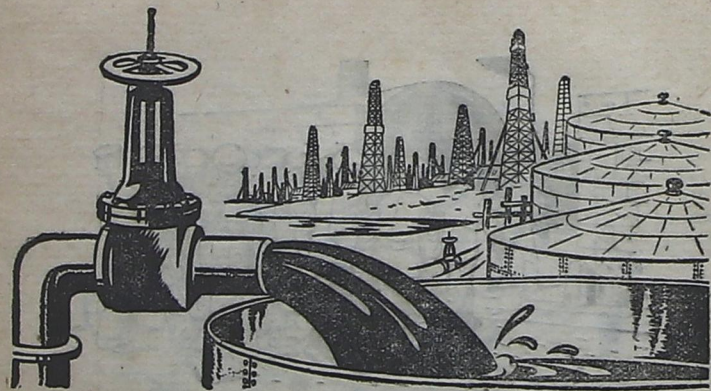
Fab-rik.

Uni fab-rik. Fabrik ədəj səs sox-
də. Fabrik ədəj kor soxdə. Ə fabrik
dəri moşinho. Ifrəim kor sox-də-ni
ə fabrik.

F f

Ifrəim ə fabrik.

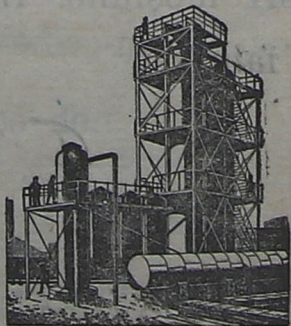

Nəft.

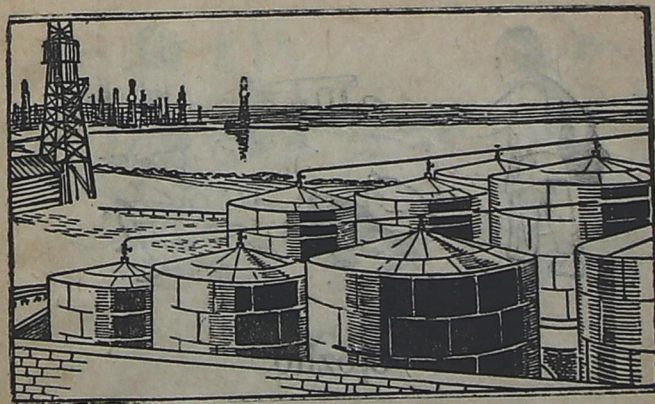
Nəft vədi-romo-rəni ə Baku. Əz
 nəft birəni binzin. Əz nəft birəni
 dərmu.

Vişkəj nəfti.

Zavod nəfti.

Qəz-qıu-hoj nəfti.

N. dəbirə-ni ə i qəz-qıu-ho. I
 qəz-qıuho ambar kələ birə.

Əgər nəft nibisdo-gə,
 qəzqıuho pur nibisdo-gə,
 nisoxd kor vogunho,
 avtomo-bil-ho, nə trak-tor-ho.

Q Q

Օջոհո.

Իսոյ նə օջոհո.

Օյ օջոհո, օջոհո,

օյ-օյ-օյ.

Բիյոյտ օ կի մօ,

օյ-օյ-օյ.

Խրիտ ճոն-լօհո,

օյ-օյ-օյ.

Իսոյ նə օջոհո.

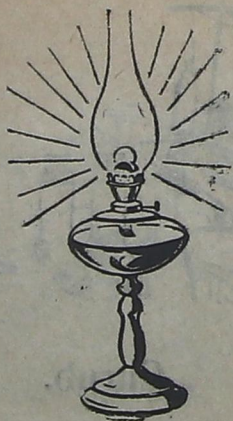
Շւրսբ.

Յճտ շւրսբ Բոբճօ օզ ռսմս. Շւ-
 ռսբ Բոբճօ օմօրօնի օ մօշին նօ օ ճօս.
 Յ մօշին Բոբճօ օմօրօնի շւրի-շւրի.
 Յ մօշին Բոբճօ շւրսբ սօշս Բիրօ.

*Շօվօհիլ ճճսյ
 շւրսբ Բոբճօ.*

Շ ց

Yşyq.

Ruz yşyq birə, ommo şev torik
birə. Şev yşyq birəni əz ləmpə. Yşyq
xubə cini.

Xundəi yşyqini —
nə xundəi torikini.

Xundəi yşyqini.

y y

Boq.

Ə boq və-bi-rə-ni ambare dorho:
sib, omburu, qerəbəc, ənər, ongur,
əncil, əzgil əly, əlycə.

Əly nə əlycə varasdi.
Sib nə omburu kura biri.
Cy mudi i səhət ə boq?

*Cy mudi i
səhət ə boq?*

Sib.

Omburu.

Bih.

Ənor.

Ongur.

Əncil.

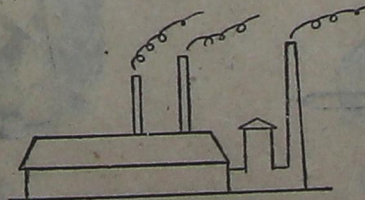

Qolxoz bazari.

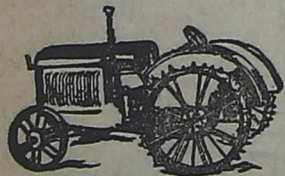
Həjim.

Həjim kor soxdəni ə fabrik. Ə fabrik kor soxdə-nyt ambarə fəhləho. Ə fabrik hisdi ambarə zərbaci-jə fəhləho. Fəhləho fyrsorənyt mo-şin-ho-rə əri kolxoz. Kolxozış fyrsorəni əri fəhləho ord, guşd, ryqən və ambarə ciho.

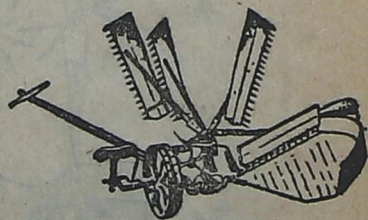

Fəhləho əri kolxoz cy fyrsorə:

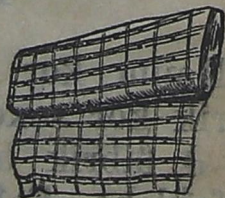
Trak-tor.

Moşin bicin-sox.

Moşin tum-şən.

Cit.

Mix.

Şəkər.

Kolxoz əri fəhləho cy fyrsorə:

Ord.

Gusbənd.

Xoşə.

Kərg.

Sib.

Qarəbəc.

Pəmbə kura soxdə.

Ə ambarə xori-hoj-mu voromorəni pəmbə. I səhət vəxd pəmbərə kura soxdəi. Zu gərəki kura soxdə pəmbərə, cynki ə pyşo zimisdu dəri. Pisəh zarbəcini. U əz həmmə ambar kura soxdı. Kolxoz pəmbərə fyrso-rəni ə şəhər. Ə şəhər fəhləho əz pəmbə bofdənyt cit nə oq.

Pəmbə.

Cy rac ty lov birə,
sip-sipi tov dorə.
Tyrə imu cirənim,
ə şəhər fyrso-rənim.
Unço cit nə oq imboşi,
gənə ə-ki-mu mogəş-di.

Poiz.

Rafdyt gərmi-ho,
 bisdo səriniho.
 Zərəni xinikə vor-vori,
 ə pəsə-jəki voruşi.
 Par zəryt myrəqho,
 ə gərmə xoriho.
 Zərd birət vəlgho,
 ə sər dorho.

*Komi myrəqho
 mundət xi mu?*

Myrəq-ho.

Qoz.

Kərg.

Xuruz.

Vəcə.

Gurgur.

Morcigə.

Byldyrçi.

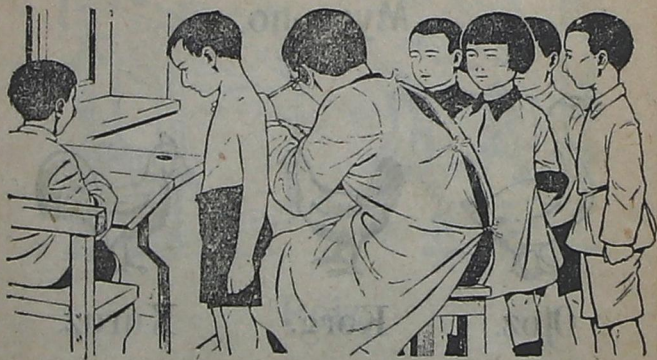

Qjara-qiloq.

Parustək.

Duxdir ə şkolə.

Ə şkolə imurə hisdi duxdir.

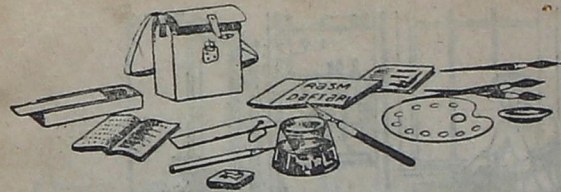
Duxdir fəm soxdəni imurə.

U soxdəni ərimu xubə gofho
əri çun-soqi-mu.

Imu həmmişə soxdənim gofhoj
duxdirə.

Duxdir həmmişə əz imu xosdəni
təmizi.

Təmizi çun-soqini

Gərəki-hoj nubo.

Dəfdər.

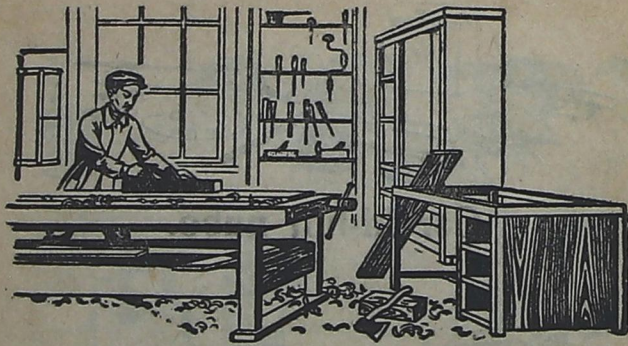
Qələmdəş.

Gərəki-hoj nuborə dor xub və
təmiz.

Knig tyrə pucun ə koqoz.
Dəfdərə para məsox.

*Gərəklihoj nubors
dor xub və təmiz.*

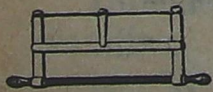

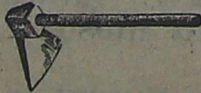
Dylgær.

Imuræ æ şkolæ hisdi kor-xunøj dyl-gæri. Unço æz tæxdæ soxdænyt stol, stul, corpoji næ işgob.

Gærækihoj dylgæri.

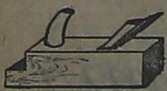
Muşar.

Kærki.

Tævær.

Rindæ.

Kæcuk.

Kælbæti.

Zimisdu.

Omo zimisdu. Hovo bisdo xinik. Ædo-mi-ho vokur-dut gærmæ pal-tar-ho. Hæil-hoş vokur-dut gærmæ pal-tar-ho rafdyt æ şkolæ.

Værfi.

Rixd æ xori værf læpæ-læpæ. Omo hæilho æz şkolæ. Norut knigho-ræ æ xunæ, omorut, vozurut tupæ-tup værfi.

Xunə əz vərɸ.

Səbəh birəngə Şomoil vəxyşd əz xov. Zu vokurd u paltar-hoj xyş-dərə, omo əki pəncərə dənişi ə kucə. Xori sip-sipi bu.

Cy xubə vərɸ omori, — gufdi Şomoil.

— Mə buram horəj zənym hər-məh-hoj mərə. Voziho soxim tə vəxd şkolə birə. Rafd Şomoil zu horəj zə fər-məh-hoj xyşdə Rəhil nə Donilə.

— Cy vozi soxim? — pyrsi Donil əz hər-məh-ho.

— Bijojt xunəj vərɸi vokunim, gufdi Rəhil.

Sər gyrdyt vokur-dut əz vərɸ jə racə xunələ. Dər nə pəncə-pəş dəhiş-dyt.

Mə xundə da-nus-də-nym.

Sara bu 8 sala. U nəşə danus-dən-bu nə xundə, nə nyvysdə və nə hisob soxdə.

Sal xundəi sər gyrdəki Sara nyvysd xyş-də-rə ə şkolə.

Sara hər ruz rafdənbu ə şkolə və ə çəldi-rə-voz xun-dən-bu nubojoj xyşdə-rə.

Ə əxir sal xundəi Sara vomuxd xundə, nyvysdə və hisob soxdə.

Libo nē kələ dədəj.

Liborə bu bəbə, dədəj nē kələ dədəj.

Jə ruz Libo gufdi əz işu.

— Mə ədəm ə şkolə rafdə.

— Mə imuhøj kələ birəm.

— Əri,—gufdi bəbəj Libo, rasdəkiş Libo imuhøj kələ biri.

Liborə bijo ə şkolə bərim.

— Cy?—Liborə ə şkolə?—

— Nəh, nəh.

Mə Liborə ə şkolə ni fyrsym.

Libo xubə dux-dər-ləj-mə-ni.

U bijo əki-ləj-mə nysy,—gufdi kələ dədəj.

Nəh, kələ dədəj.

Ty duz nəşə gufdirə. Əgər mə xubə duxdər-ləj ty nymgə, fyrs mərə ə şkolə əri xundə.

Ə şkolə mə muxu-num ə bəbə, ə dədəj nē ə ty kumək imboşum.

Kələ dədəj şinri gof Liborə, danusd əqyl-mən-di jurə və razi bisdo.

Pioner-ho.

Imu pionerim—

imu balahøj Leninim.

Əri kor fəhləhə—

həm-mişə həzyrim!

Е е

Həzyr boş!

Həmmişə həzyr!

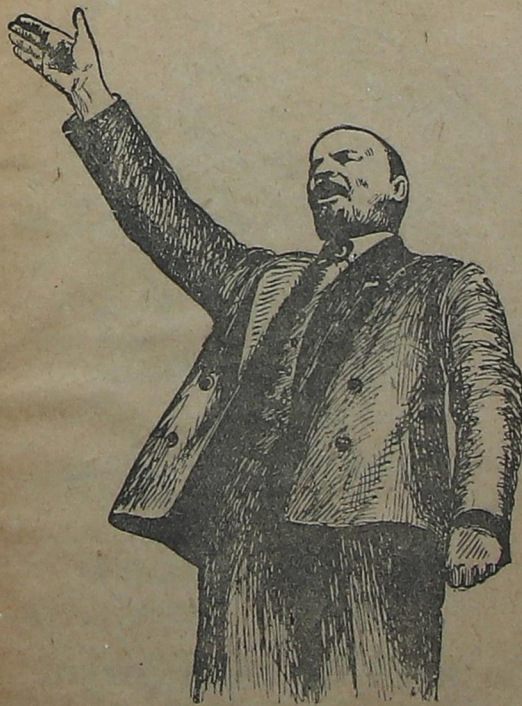

Lenin.

Lenin kələ rəhbər imuni.

Imu ədəjm rafdə Lenin burbun-

diho rəhə. Həm-
mə zəhmətkəşhoj
hylom rəh Leni-
nə ədət rafdə.

Lenin bəbəj—muni.

Lenin xilos soxdı imurə əz dəs
dysmənho—burçujho.

Lenin kələ dusd imuni.

Stalin.

Stalin hisdi lap xubə şogurd
və hərməh ən Lenin.

U hisdi rəhbər ən klass fəhləho.

U hisdi rəhbər ən ovodunə-jətimu.

U hisdi rəhbər ən partijəj bolşevikho.

Qirmizinə ləşgər.

Qirmizinə ləşgər hisdi qəlxən
əri viləjət sovetho.

U ambar quvotlyni.

Əz qirmizinə ləşgər tərsirənyt
həmmə dşməh-hoj-mu.

<p>Soq gərdo Qirmizinə ləşgər!</p>

A a B b C c Ç ç D d

Aa Bb Cc Çç Dd

E e Ə ə F f G g Q q

Ee Əə Ff Gg Qq

H h H h H h I i J j

Hh Hh Hh Ii Jj

K k L l M m N n O o

Kk Ll Mm Nn Oo

P p R r S s Ş ş T t

Pp Rr Ss Şş Tt

U u V v Y y X x Z z

Uu Vv Yy Xx Zz

Муниципальный архив
г. Астрахань
Александровский переулок, 50
17-00-0000
Библиотечка

